

Sygn. akt VIII Ka 21/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku VIII Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący-Sędzia SO Przemysław Wasilewski

Sędziowie: SO Krzysztof Kamiński – spr.

Del. SR Beata Maria Wołosik

Protokolant: Aneta Chardziejko

w obecności prokuratora Haliny Dyszlatys, po rozpoznaniu w dniu 28 lutego 2013 r. sprawy W. D. oskarżonego o czyn z art. 224§2 k.k. w zb. z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z dnia 19 listopada 2012 r. (sygn. akt XV K 34/12):

I. Wyrok w zaskarżonej części zmienia w ten sposób, że oskarżonego W. D. uznaje za winnego tego, że w dniu 26 czerwca 2010 r. w B. znieważył funkcjonariusza Służby Więziennej Aresztu Śledczego w B. J. J., określając go słowem powszechnie uznanym za obelżywe, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia ponad 6 miesięcy kary pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo podobne, mając z powodu zmian organicznych, obniżonego intelektu i zaburzeń osobowości w znacznym stopniu ograniczoną zdolność kierowania swoim postępowaniem, tj. popełnienia czynu z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. i na podstawie tychże przepisów skazuje go, a na mocy art. 226§1 k.k. wymierza mu karę 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności.

II. W pozostałej zaskarżonej części wyrok utrzymuje w mocy.

III. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. O. kwotę 516,60-zł (pięset szesnaście złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem kosztów obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze, w tym 96,60-zł (dziewięćdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt groszy) tytułem podatku VAT.

IV. Zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze i obciąża nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

W. D. został oskarżony o to, że 26 czerwca 2010 r. w B., w celu zmuszenia funkcjonariusza Służby Więziennej Aresztu Śledczego w B. J. J. do zaniechania odebrania mu rzeczy, których nie miał prawa posiadać, groził mu pobiciem i znieważył go, określając go słowem powszechnie uznanym za obelżywe, przy czym czynu tego dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia ponad 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za umyślne przestępstwo podobne, mając z powodu zmian organicznych, obniżonego intelektu i zaburzeń osobowości w znacznym stopniu ograniczoną zdolność kierowania swoim postępowaniem, tj. o czyn z art. 224§2 k.k. w zb. z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 19 listopada 2012 roku w sprawie sygn. akt XV K 34/12 oskarżonego W. D. uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na mocy art. 224§2 k.k. w zb. z art. 226§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. w zw. z art. 11§2 k.k. skazał go, zaś na mocy art. 224§2 k.k. w zw. z art. 224§1 k.k. w zw. z art. 11§3 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności.

Zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. M. O. kwotę 1033,20 zł (jeden tysiąc trzydzieści trzy złote i 20 groszy) – w tym uwzględniono podatek VAT tytułem obrony z urzędu oskarżonego W. D..

Zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych.

Powyższy wyrok, na podstawie art. 425§1 i 2 k.p.k. i 444 k.p.k. zaskarżył w całości obrońca oskarżonego i stosownie do art. 427§1 i 2 k.p.k. i 438 pkt 1 k.p.k. skarżonemu wyrokowi zarzucił:

1. obrazę przepisów prawa materialnego, tj. art. 224§2 k.k. polegającą na błędnym przypisaniu oskarżonemu występkowi opisanego w tym przepisie w oparciu o zachowanie polegające na czynieniu gróźb /pobicia/ podczas gdy z opisu przestępstwa wywierania wpływu na czynności urzędowe wynika, iż znamiona tego przestępstwa wyczerpuje jedynie groźba o cesze bezprawności, a więc taka, która wywołuje u pokrzywdzonego uzasadnioną obawę jej realizacji.

Wskazując na powyższe, na zasadzie art. 427§1 i 2 k.p.k. oraz art. 437§1 i 2 k.p.k. wniósł o:

1. zmianę wyroku poprzez wyeliminowanie z opisu zarzucanego oskarżonemu działania polegającego na groźeniu pobiciem,
2. zmianę kwalifikacji prawnej czynu poprzez stwierdzenie, iż oskarżony dopuścił czynu opisanego w art. 226§1 k.k. w zw. z art. 64§1 k.k. w zw. z art. 31§2 k.k. i wymierzenie mu za ten czyn kary ograniczenia wolności w wymiarze 12 miesięcy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy oskarżonego, kwestionująca zaskarżony wyrok de facto w części (vide treść zarzutu oraz wniosków apelacyjnych), jest zasadna w takim zakresie, w jakim zmierza do zmiany opisu i kwalifikacji prawnej zarzucanego oskarżonemu czynu.

Ma rację apelujący, że warunkiem przestępności czynu z art. 224§2 k.k. jest, aby wypowiedana przez oskarżonego groźba „wzbudziła uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona” (stan uzasadnionej obawy osoby zagrożonej należy traktować jako skutek).

Użyte w art. 224§1 k.k. sformułowanie „groźba bezprawna” zostało zdefiniowane w art. 115§12 k.k. Obejmuje ono groźbę, o której mowa w art. 190 k.k., jak i groźbę spowodowania postępowania karnego lub rozgłoszenia wiadomości uwłaczającej czci zagrożonego lub jego osoby najbliższej. Zgodnie z dyspozycją art. 190§1 k.k. odpowiedzialności karnej podlega ten, kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę (lub szkodę osoby najbliższej), jeżeli „groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że zostanie spełniona”.

Powyższy pogląd, wynikający z literalnej wykładni w/w przepisów, jest w pełni akceptowany w doktrynie (vide m.in. Kodeks karny pod red. A. Zolla. Część szczególna. Komentarz. Tom II. Komentarz do art. 117 – 277. Wydanie II, teza 11 do art. 224 k.k. w zw. z tezą 12 do art. 191§1 k.k.; Kodeks karny pod red. A. Wąsika. Część szczególna. Komentarz do art. 222 – 226. 3 wydanie; teza 12 do art. 224 k.k.).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że – jak słusznie podnosi apelujący – Sąd I instancji pominął w opisie przypisanego oskarżonemu czynu omówione wyżej znamię czynu z art. 224§2 k.k. Znamię to przywołał dopiero w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, dowodząc istnienia po stronie J. J. uzasadnionej obawy spełnienia gróźb wypowiedanych przez oskarżonego.

W świetle dyspozycji art. 434§1 k.p.k. i art. 443 k.p.k. oraz ugruntowanego orzecznictwa sądowego (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2005 r., IV KK 238/05 OSNwSK 2005/1/2055, Prok.i Pr.-wkl. 2006/3/14, LEX nr 172423 i z dnia 26 maja 2004 r., V KK 4/04, OSNKW 2004/6/66, Biul. SN 2004/7/16, LEX nr 111710) niedopuszczalne jest uzupełnianie opisu czynu zarzucanego oskarżonemu przez wprowadzenie do niego

jakichkolwiek znamion przestępstwa wymaganych przez prawo karne materialne, których ten opis nie zawierał przed zaskarżeniem orzeczenia na korzyść oskarżonego.

Dlatego należało zmienić opis zarzucanego oskarżonemu czynu oraz jego kwalifikację prawną, zgodnie z wnioskiem obrońcy oskarżonego, a co za tym idzie podstawę prawną skazania i wymiaru kary.

Konsekwencją powyższego rozstrzygnięcia jest wymierzenie (w nowej formule prawnej) kary łagodniejszej kary, przy czym odmiennej, niż postulowana w apelacji. Orzeczenie kary ograniczenia wolności, zwłaszcza w świetle wielokrotnej karalności sądowej oskarżonego, naruszałoby zasadę gradacji kary. Nadto byłoby niecelowe, zważywszy na sytuację materialną (rencista, bez majątku) oskarżonego i stan jego zdrowia.

Dlatego należało orzec karę 2 miesięcy pozbawienia wolności, która – zdaniem Sądu Okręgowego – jest adekwatna do stopnia winy W. D. oraz społecznej szkodliwości przypisanego mu czynu i winna spełnić cele zapobiegawcze i wychowawcze wobec oskarżonego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.

Na marginesie, okoliczności przypisanego W. D. czynu oraz uprzednia karalność sądowa oskarżonego, w tym działanie w warunkach art. 64§1 k.k., wykluczają pozytywną prognozę kryminologiczną wobec niego, a tym samym możliwość warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary pozbawienia wolności.

Nie stwierdzając innych uchybień, które mogłyby spowodować zmianę bądź uchylenie zaskarżonego wyroku, orzeczono, jak w pkt. II sentencji niniejszego wyroku.

O kosztach obrony z urzędu za postępowanie odwoławcze orzeczono na mocy §14 ust. 2 pkt 4 w zw. z §2 ust. 3 rozporządzenia Min. Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r. Nr 163, poz. 1348 z późn. zm.).

Z uwagi na trudną sytuację materialną i zdrowotną oskarżonego (o czym wyżej), a nadto ze względów słusznościowych (apelacja została częściowo uwzględniona), na mocy art. 624§1 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k. należało zwolnić go od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.